

"WIE GOOIT ER NOU VERSE KNOFLOOK OP DE COMPOSTHOOP?"

Al ruim twaalf jaar zetten wijkbewoners zich in voor de Utrechtse Springertuin. Met succes, want de historische tuin is helemaal gerestaureerd en weer volop in gebruik. Toch blijft het nog altijd zoeken naar genoeg groene vingers.

De moestuin met al zijn verschillende vakken en leifruit langs de muur trekt als eerste je aandacht. Loop je verder door, richting de Vecht, dan ontdek je de siertuin met zijn twee grote bloembakken. Volg het pad naar rechts en je belandt in het landschappelijk deel dat door de vele bomen en struiken parkachtig aandoet. En dat allemaal midden in de Utrechtse wijk Zuilen.

Tuin gered

Bezoekers reageren vaak verbaasd als ze de grote, historische tuin voor de eerste keer bezoeken. Logisch, want de Springertuin is allesbehalve vanzelfsprekend. Tot een paar jaar terug stonden op deze plek slechts wat bomen en struiken. Van een samenhangend geheel was geen sprake. Of beter gezegd: niet meer, want in 2003 bleek uit een onderzoek van een aantal wijkbewoners - verenigd in de Stichting Zuilen en Vecht - dat die losse stukjes groen zo'n honderd jaar geleden wel één grote tuin vormden. Deze tuin was ontworpen door de toonaangevende Nederlandse tuinarchitect Leonard

Springer. De ontdekking van het originele tuinontwerp betekende de redding van de losse stukjes groen; de gemeente Utrecht en woningcorporatie Mitros zetten een streep door hun woningbouwplannen. In plaats daarvan kreeg de Stichting Zuilen en Vecht het terrein in beheer en werd de Springertuin in ere hersteld.

Actieve buurtgenoten

De oogst van vandaag: aardbeien, tuinbonen en - onverwachts - ook nog wat knoflook. Vrijwilligster Lenneke Berkhout, bekend om haar groene vingers, legt hoofdschuddend de bos geurende strengen op tafel: "Gevonden op de composthoop, wie gooit die daar nou op? Vast geen kwade opzet, maar een foutje". Het onderscheid tussen verdorde bloemen en de verdroogde stengels van rijpe knoflook is soms lastig te zien. "De meeste vrijwilligers zijn ontzettend enthousiast, maar weten weinig van tuinieren. Terwijl een gevarieerde tuin zoals de Springertuin juist vraagt om mensen met een brede tuinkennis", aldus Berkhout. Om de onderlinge kennisoverdracht te bevorderen, heeft Berkhout afgelopen voorjaar met vier andere vrijwilligers een tuincommissie opgericht. Sindsdien maken zij samen het beheerplan en sturen ze de overige vrijwilligers aan. Taken, nieuwtjes en tuinweetjes plaatsen ze op de website en Facebookpagina van de Springertuin. Die extra informatiestromen werpen hun vruchten af: het aantal actieve buurtgenoten groeit.

Structuur

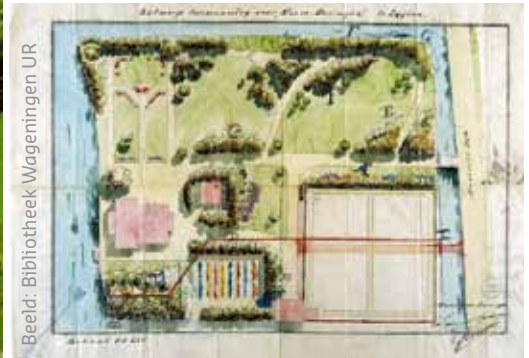
Dat was anderhalf jaar geleden wel anders. Met het vertrek van de tuinman - de enige betaalde kracht - verdween ook het vaste aanspreekpunt. Gereedschap, zaaigoed, takenlijsten, wie regelde dat voortaan? Niemand wist het en dus deed niemand meer wat. "Vrijwilligers klopten voor alles opeens aan bij het bestuur van de Stichting Zuilen en Vecht. Wij waren helaas niet in staat om al die vragen snel te beantwoorden", vertelt bestuursvoorzitter Gerard Joost Esser. Gevolg: vrijwilligers haakten teleurgesteld af. De omslag kwam een half jaar later. Met de oprichting van de tuincommissie kwam de benodigde structuur terug en daarmee gelukkig ook de vrijwilligers.

Springer bepaalt

De graspaden tussen de moestuinvakken zorgen voor discussie. De ene vrijwilliger wil met een spade het groen helemaal wegsteeken zodat je na het aanstampen een pad krijgt van harde grond, de andere vrijwilliger voelt meer voor regelmatig maaien. Wat nu? In de Springertuin geldt: iedereen mag zijn zegje doen, maar uiteindelijk beslist de tuincommissie, in samenspraak met het bestuur én Leonard Springer. Bij alle besluiten houdt de tuincommissie rekening met Springers originele ontwerp. Het is en blijft tenslotte zijn tuin. *

GOED BEZIG

Beeld: Bibliotheek Wageningen UR

Beeld: Stichting Zuilen en Vecht

MEER WETEN?

Op www.zuilenenvecht.nl vind je onder andere meer informatie over de ontstaansgeschiedenis van de Springertuin en hoe je kunt meehelpen.

ZELF EEN BUURTTUIN BEGINNEN

Een buurttuin kan veel goeds opleveren. Je leert je buren kennen en tegelijkertijd verbeter je samen de openbare ruimte. Ander pluspunt is dat het extra buurtgroen bijdraagt aan de biodiversiteit.

1. Enthousiast maken: een buurttuin is pas een buurttuin als je buren meedoen. Zoek uit of er voldoende belangstelling is voor een gemeenschappelijke tuin. Zijn er ook (genoeg) buren met groene vingers? Enige tuinkennis is noodzakelijk.
2. Zoek medetuinders: verzamel buren die willen helpen organiseren. Wie neemt de rol van coördinator of penningmeester op zich? Maak een takenoverzicht en verdeel de taken.
3. Zoek grond: dichtbij, zonnig, met water(toevoer), gifvrij en weg van de (autosnel)weg. Dat zijn de criteria voor de ideale buurttuin. Informeer bij de gemeente over de eigenaren, gebruiksgeschiedenis en toekomstplannen van een terrein. Maak afspraken met de eigenaren over het grondgebruik.
4. Regel budget: hoeveel heb je nodig voor zaden, gereedschap en planten? Maak een financieel plan en ga na hoe je voldoende budget kunt krijgen. Lokale bedrijven willen misschien sponsor zijn. Ook kun je bij de gemeente aankloppen; burgerinitiatieven komen meestal in aanmerking voor subsidie.
5. Maak een tuinplan: welke planten en bloemen gebruik je? Waar komen de paden? Op basis van het tuinplan dat je gezamenlijk opstelt, kun je een zaai-, oogst- en onderhoudsschema maken. Op die manier weet iedereen wat hij/zij wanneer moet doen.

Op www.buurtmoestuin.nl (onder het kopje 'Onderzoek') kun je het Draaiboek Buurtmoestuinen downloaden. Op www.groendichterbij.nl vind je voorbeelden van verschillende buurttuinen. Hier kun je ook een profiel aanmaken voor je eigen tuinproject. Onder 'Kennissbank' staan nuttige tips voor het vergroenen van je buurt. Verschillende afdelingen van de Vereniging Groei & Bloei zijn ook betrokken bij buurttuinprojecten. Zo helpt de afdeling Midden-Kennemerland www.heiloo.groei.nl mee met het realiseren van een buurttuin in de wijk Ypestein in Heiloo. Op www.degroenereiger.nl houdt initiatiefneemster Dorien Reiche een blog bij over het tuinproject.